

1745

KO
1984

EPISTOLA GRATVLATORIA

QVA
VIRO PRAENOBLISSIMO

ATQVE
DOCTISSIMO

RYDOLPHO IO. WILHELMO
THYM

MAGDEBURGICO

DE

SPECIMINE INAUGVRALI

GRATVLATVR

No 1984

PAVCISQVE
QVOD

POTESTAS IVRISDICTIONIS PATRIMONIALIS
MAIOR SIT QVAM MAGISTRATVVM

2

EDISSERET

GEBHARDVS LÛPKE

HAMBURGENSIS

HALAE MAGDEBURGICAE

Impressit CHRISTOPHORVS PETRVS FRANCK, VNIV. TYPOGR.

[um 1745]

EPISTOLA GRATULATORIA

VIRO FRATERNISSIMO

DOCTISSIMO

RADOLPHO IO. WILHELMO

THYM

SPECIMINUM LIBRARIUM

LIBRARIUM UNIVERSITATIS HALLENSIS

GERHARDVS IVLIVS

LIBRARIUS

Animaduerto, AMICE, omne gratulationis scriptum in duas diuisum esse partes, quarum altera rationem gratulandi, altera vero ipsam gratulationem in se continere debet. Hoc TIBI animo gratulandi scripsi. Itaque mihi eandem distributionem esse obseruandam, censeo. Annus, & quod excurrit, est praeterlapsus, quo nobis primum specimen tuae eruditionis haud vulgare dedisti; Hodie TE iterum de iure *primi fori locatoris in conductorem* inauguraliter differentem audio; Eleganter summaque cum eruditione ostendisti, competere locatori ius primae instantiae in conductorem, id, quod omnium applausu defendisti, e quo certamine TE secundam palmam eruditionis deportantem video. Quae cum omnibus tuis amicis caussae sunt gratulandi, me ad tantas gratulationes filere solum, impietatis partem existimaui. Quamuis vero hisce quoque caussis TIBI hoc scriptum gratulaturus tradam, non in eo verba eximia eruditionis tuae, tuaeque virtuti digna sed bonam saltem mentem, non more blatterantium
) (2 oratio-

orationem de coelo deductam, sed, vt amicum decet, pauca verba ex imo fluentia inuenies. Et cum me pudet, vna hacce propositione, *gratulor Tibi*, multis modis per omnes tropos & figuras mutata hocce scriptum plenum TIBI offerre, peto abs TE, AMICE, vt mihi liceat gratulationi praemittere, *quod potestas iurisdictionis patrimonialis maior sit, quam magistratum potestas*. Non est mei ingenii, non mei propositi TIBI aliquid noui dicendi, tuae beneuolentiae tuae eruditionis est AMICE hanc meam musam benignè amplectendi atque fouendi.

Haud dubito fore nonnullos, qui mirabuntur, quod, cum TIBI gratulandi causa hoc scripsi, explicem rem a gratulatione remotam; Quibusque displicebit, me gratulationi de qua mihi tanquam principali obiecto differendum erat alias cogitationes annectere. Sed cum in amicitia TE cum viuo, TE cum communico hacce cogitationes, & TIBI AMICE Institutum meum haud displicebit, de quo non dubito, sic nil me fecisse, nil commississe aliorum censura dignum arbitror. Nam quot capita, tot sensus.

Potestas est facultas moralis agendi. Distinctionem haud ignoro inter facultatem naturalem seu imperfectam, quae ex natura nobis competit, quae nobis datur ad actus, quos humana vita desiderat, & facultatem ciuilem seu perfectam, quae nobis ex lege ciuili, beneficio, aut singulari priuilegio competit, vt alterum cogens, suo iure fecisse dici possit, sed cum lege ciuilius imperfectum in perfectum eualescere potest, vt Kulpifius in collegio suo Grotiano ostendit Exerc. III. § 4. & 8. non in specie de hac vel illa facultate, sed in genere intelligo, si quis quamlibet facultatem moralem hoc vel illud agendi habet. Facultas moralis alias etiam dicitur ius. *die Befugniss*, his cum itaque potestas eadem est.

Cum potestas est facultas moralis agendi, eo maior debet esse potestas, quo maiori facultate morali agendi quis gaudet,

*det. Quis vero concipere nequit, quod facultas moralis com-
mode diuidi possit in eius exercitium & in ipsam facultatem
moralem agendi per se consideratam nullo habente respectu
ad eius exercitium, & verissimum sit, illum, cui ipsa facul-
tas moralis agendi eiusque exercitium soli in singulari com-
petit, ita vt ratio cur potius sic quam aliter disponat, non
in alterius, sed in ipsius agentis voluntate contineatur totam
habere facultatem moralem. Is vero qui agit ex iure alte-
rius, cuius ratio agendi non in sua sed in alterius voluntate
continetur, exercitium solum modo facultatis moralis agen-
di habet. Nemo negat totum maius esse sua parte. Nemo
hac de re etiam inficias ire potest, quin ille, cui facultas
moralis agendi soli in singulari competit, ita vt ratio cur
potius sic quam aliter disponat non in alterius sed in ipsius
agentis voluntate contineatur, maiorem habeat facultatem,
quam qui iure alterius agit negotium gratis susceptum ita
vt ratio, cur potius sic quam aliter agit non in sua sed alte-
rius voluntate contineatur. Et cum facultas moralis agendi
est potestas, vt sequatur necesse est illum hoc maiorem po-
testatem habere, omnibus constat, illum *ex iure proprio pro
arbitrio disponendi agere, hunc vero ex iure alieno pro alterius
arbitrio disponendi agere quod gratis suscepit, & sic ille ex
dominio hic ex mandato agit. Quis non videt, ex supra di-
ctis patere, Potestatem quae ex dominio alicui competit maio-
rem esse illa, quam quis non ex dominio sed ex mandato ha-
bet.**

Quo posito, quod praemittendum est, vt, vt, ex
dominio, an, ex mandato iurisdictio patrimonialis alicui
competat, enodabo paucis. Origenem suam non e iure
romano sed germanico ducit. Et vera eius origo est illa
potestas dominorum germanorum in seruos suos & liberos.
Sed ira magis quam disciplina saeuiebant in seruos domini, si
TACITO fides habenda. Quum hoc episcopi videntes ex-

communicatione biennii punirent, & paullo post cum non
sufficeret tollere hanc barbariem, poena capitalis statuta est
in dominum, qui seruum suum occiderat, quo facto, vt
B. HEINECCIUS in diff. sua de origine atque indole iurisd. pa-
trim. eleganter ostendit: vt *domini iurium suorum essent tena-
ciores, quam vt ea plane dimitterent; id sensum cepere consi-
lii, vt non amplius per iram ac impetum in rusticos animaduer-
terent, sed, conuiuentibus principibus, causas eorum paullo
accuratius cognoscerent, ac demum ex prudentiorum consilio de
iisdem statuerent.* Et cum haec iurisdictio cum patrimonio
esset connexa *patrimonialis* merito adpellabatur. Extra
omnis vero dubitationis aleam positum est, quemcunque
in suum patrimonium eiusque connexa habere ius proprium
pro arbitrio de illo disponendi & tale ius *dominium* dicitur.
Quicquid vero cum patrimonio est connexum ex dominio
nobis competit, consequitur; *potestatem iurisdictionis pa-
trimonialis alicui ex dominio competere.*

Nunc mihi adhuc reliquum est ex principiis romanis
deducendum, magistratus ex mandato suam habere potesta-
tem. Non dico *iurisdictionem* habere *mandatam* in speciali
sensu iuridico sumtam, quae alicui ab eo, qui *propriam* ha-
bet *iurisdictionem* conceditur, seu ab eo, qui habet iurisdic-
tionem a superiore immediate sibi concessam: sed quod
iurisdictionem iure alterius nempe summi imperantis exer-
ceant illamque gratis suscipere debeant, & quia id notio
mandati inuoluit, quod ex mandato, ex voluntate, dela-
tione, & beneficio summi imperantis suam iurisdictionis
potestatem habeant: Iam origine Romae Romulum man-
dasse potestatem iurisdictionis testat LIVIUS L. I. c. 41. &
statu populari populi mandato acceperunt magistratus suam
potestatem eodem iure, quo procuratori dominium trade-
batur a domino rei litigiosae l. 8. §. 3. D. mand. & in gene-
re apud quem erat summum imperii, illum constituisse ma-
gistratus

gistratus romanorum omnibus constat; Spectat etiam ad hoc quod PAPINIANVS l. i. D. offic. eius, cui mandata iurisd. dixit, quod ordinariis magistratibus autoritas tribuatur, lege, senatus consulto, vel principum constitutione pro diuersitate scilicet reipublicae romanae, regiae, popularis & imperatorii. Cum ita magistratibus potestas a summo imperante immediate est concessa, sequitur, propriam illos habere iurisdictionem. Id, quod PERILL. CANC. BOEHMER in sua Introd. in ius D.L. II. T. I. §. 9. docet. Et cum iurisdicatio semper competit superiori in quacunque republica, quod ex politica constat: magistratibus vero a superiore est concessa vt suam exercent iurisdictionem, consequitur, magistratus exercere suam iurisdictionem ex iure summi imperantis. Qua de re, cum magistratibus non suo iure, sed iure superioris competit iurisdicatio, facile concludi potest, illos non de ea pro suo arbitrio disponere posse. Itaque si dicitur, magistratus propriam habere iurisdictionem, vox propria non sensu philosophico est sumenda sed iuridico, vt supra iurisdicatio propria definita est. Sic iurisdicatio magistratuum non ita est propria, vt de illa pro suo arbitrio disponere possent, quod eleganter ostendit b. HEINECCIUS in dissert. de locatione conductione iurisdictionis Cap. I. §. 15. Ex notione dominii vero fluit, quod illi non competat rem quandam ex dominio, de qua pro suo arbitrio disponere nequit, per consequens, etiam magistratus, cum de sua potestate pro arbitrio disponere nequeunt, suam potestatem non ex dominio habent.

Porro, secundum legem Iuliam de ambitu, criminis reus erat, qui pro dignitate magistratus pecuniam dabat. Quam legem non cessasse, cessante libertate reipublicae romanae b. HEINECCIUS in supra allegata diff. de loc. cond. iurisd. eleganter demonstrat. Sic ex principiis romanis gratis erat suscipienda dignitas magistratus eorumque iurisdicatio.

dictio. Cum itaque magistratus non suo iure, sed iure summi imperantis suam habent potestatem, illamque gratis ex principiis romanis accipere debent; Ille vero ex mandato suam habere potestatem dicitur, qui iure alterius facultatem agendi habet illamque gratis in se suscipit, consequitur *magistratus*, secundum principia romani iuris, *ex mandato summi imperantis suam habere potestatem.*

Quodsi itaque verum est, potestatem, quae ex dominio alicui competit, maiorem esse illa potestate, quam quis non ex dominio sed ex mandato alterius habet; Si demonstraui, potestatem iurisdictionis patrimonialis alicui ex dominio competere; si probaui, hoc de magistratuum iurisdictione dici non posse; sed deduxi ex principiis romani iuris, quod ex mandato summi imperantis suam habeant potestatem magistratus. Quid aliud ex his concludi potest, quam quod *Potestas iurisdictionis patrimonialis maior sit quam magistratuum.* Haec sufficiant, & gratulor tibi de specimine tuae eruditionis quod hodie dedisti. Omnia quae prospera quae fausta sunt **TIBI** eueniant aequalia meritis tuis summis laudibus venerandis & euentus respondeat votis. Sic accipe hanc breuem gratulationem & gratulantem amare perge, qui, si **TVO** amore, dignus cenfeor & mihimet ipsi semper charior ero.

T A N T V M.

Ko 1984

WIP

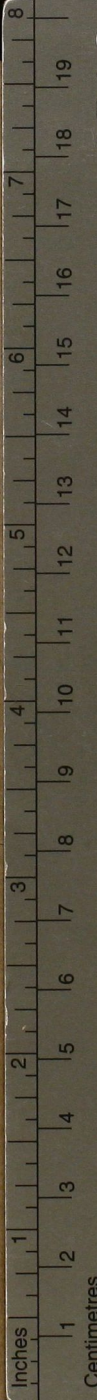
ULB Halle

3

007 434 006

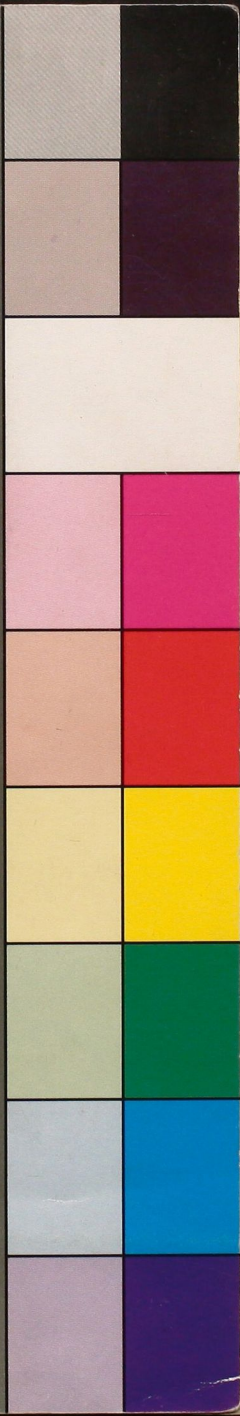

B.I.G.

Farbkarte #13

Black 3/Color White Magenta Red Yellow Green Cyan Blue

LA GRATVLATORIA

QVA
PRAENOBLISSIMO

ATQVE
DOCTISSIMO

IO IO. WILHELMO
THYM

MAGDEBURGICO
DE

INE INAUGVRALI
RATVLATVR

PAVCISQVE
QVOD

ISDICTIONIS PATRIMONIALIS
ET QVAM MAGISTRATVVM

EDISSERET
ARDVS LÜPKE

HAMBVRGENSIS

E MAGDEBURGICAE

VS PETRVS FRANCK, VNIV. TYPOGR.

1745